

IV

*(Informări)*INFORMĂRI PROVENIND DE LA INSTITUȚIILE, ORGANELE ȘI ORGANISMELE
UNIUNII EUROPENE

CONSILIU

COMISIA EUROPEANĂ

**Raport comun pentru 2012 al Consiliului și al Comisiei privind punerea în aplicare a cadrului
reînnoit pentru cooperarea europeană în domeniul tineretului (2010-2018)**

(2012/C 394/03)

1. INTRODUCERE

Rezoluția Consiliului privind un cadru reînnoit pentru cooperarea europeană în domeniul tineretului (2010-2018) ⁽¹⁾, cunoscută și drept „Strategia UE pentru tineret”, impune elaborarea unui raport al UE în domeniul tineretului la sfârșitul fiecărui ciclu trienal, cu un dublu obiectiv, și anume evaluarea progreselor și constituirea unei baze pentru stabilirea unui set de priorități pentru următorul ciclu de lucru.

Proiectul de raport comun al UE în domeniul tineretului este însoțit de două documente de lucru ale serviciilor Comisiei: primul trece în revistă situația tinerilor în UE, iar celălalt analizează acțiunile adoptate în temeiul cadrului reînnoit.

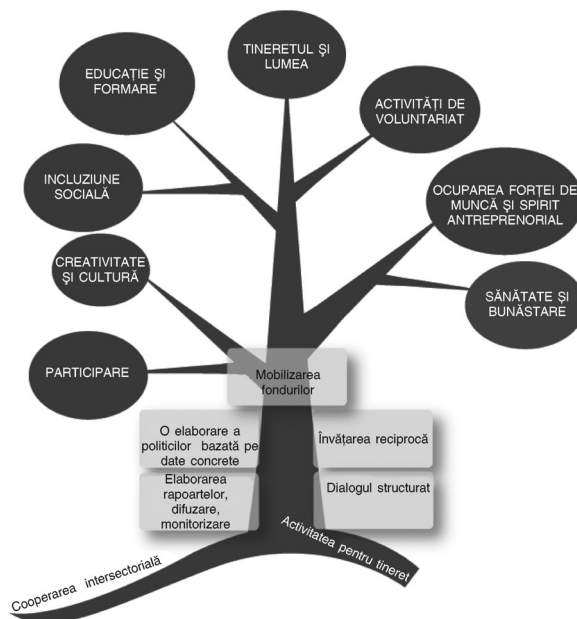
2. PUNEREA ÎN APLICARE A CADRULUI REÎNNOIT PENTRU COOPERARE EUROPEANĂ

În 2009, Consiliul a aprobat un cadru reînnoit pentru cooperarea europeană în domeniul tineretului (2010-2018), pe baza comunicării „O strategie a UE pentru tineret: investiție și mobilizare”. Consolidând cooperarea și împărțând bunele practici, obiectivele globale ale cadrului reînnoit sunt:

(i) crearea unui număr mai mare de oportunități și a unei egalități de șanse pentru toți tinerii în educație și pe piața forței de muncă; și

(ii) promovarea cetățeniei active, a incluziunii sociale și a solidarității în rândul tuturor tinerilor.

⁽¹⁾ JO C 311, 19.12.2009, p. 1.

Cadrul reinnoit se bazează pe acțiuni concrete. După cum ilustrează diagrama arborescentă, el se împarte în opt domenii de politică („domenii de acțiune”): educație și formare; ocuparea forței de muncă și spirit antreprenorial; incluziune socială; sănătate și bunăstare; participare; cultură și creativitate; voluntariat și tineretul și lumea.

Cadrul își are originea în următoarele instrumente: o elaborare a politicilor bazată pe date concrete; învățarea reciprocă; elaborarea periodică de rapoarte privind progresele înregistrate, difuzarea rezultatelor și monitorizare; dialogul structurat cu tinerii și cu organizațiile de tineret, precum și mobilizarea programelor și a fondurilor UE. Acest cadru consideră activitatea de tineret ⁽¹⁾ drept un sprijin pentru toate domeniile de acțiune și cooperarea transectorială drept un principiu fundamental.

3. EUROPA 2020 – SPRIJINIREA TINERETULUI ÎNTR-UN CONTEXT DE CRIZĂ

Europa este confruntată cu o criză care afectează tinerii europeni prin niveluri ale șomajului fără precedent și printr-un risc de excluziune socială și de sărăcie. Europa 2020, strategia UE pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, stabilește cadrul pentru un răspuns european coordonat, pentru ca UE să iasă mai puternică din criză și pentru a ameliora prosperitatea pe termen lung a cetățenilor Europei.

Strategia Europa 2020 se concentrează cu precădere asupra tineretului, având drept obiectiv major reducerea părăsirii timpurii a școlii și creșterea ratei de absolvire în învățământul terțiar. Alte două obiective majore vizează, de asemenea, în mod clar tineretul – reducerea riscului de sărăcie și creșterea procentului din populație care are un loc de muncă.

⁽¹⁾ Activitatea de tineret acoperă o gamă vastă de activități sociale, culturale, educaționale sau politice realizate de tineri, cu tinerii sau dedicate acestora. Este vorba despre activități extrașcolare educative și de petrecere a timpului liber, gestionate de persoane care lucrează cu tinerii și de lideri ai organizațiilor de tineret, profesioniști sau voluntari. Se bazează pe învățare nonformală și participare voluntară.

De asemenea, inițiativa emblematică intitulată „Tineretul în mișcare”⁽¹⁾ promovează mobilitatea în rândul tinerilor, aceștia fiind vizati și de documentele „O agendă pentru noi competențe și locuri de muncă”⁽²⁾ și „Platforma europeană de combatere a sărăciei și a excluziunii sociale”⁽³⁾. În această privință, Consiliul a dezvoltat în continuare aceste inițiative, adoptând concluzii privind inițiativa „Tineretul în mișcare” – o abordare integrată drept răspuns la provocările cu care se confruntă tinerii⁽⁴⁾ și privind dimensiunea socială a educației și formării⁽⁵⁾.

[De asemenea, la 26 noiembrie 2012, Consiliul a ajuns la un acord politic în ceea ce privește o recomandare a Consiliului privind validarea învățării nonformale și informale.]

În cadrul celui de al doilea semestru european de coordonare a politicilor economice, Comisia Europeană a accentuat necesitatea de a acționa în vederea reducerii ratei inacceptabil de ridicate a șomajului în rândul tinerilor. Analiza anuală a creșterii din 2012, care stabilește prioritățile de acțiune la nivelul UE și la nivel național în vederea stimulării creșterii și a creării de locuri de muncă, a solicitat statelor membre să sprijine ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor. Printre recomandările concrete se numărau promovarea calității ucenicilor și a stagiilor, precum și a competențelor antreprenoriale. De asemenea, în acest document se solicita reforme privind legislația în materie de ocupare a forței de muncă și privind educația și formarea. Exprimându-și preocuparea privind faptul că țesutul social al UE este pus la încercare, Comisia a solicitat, de asemenea, statelor membre să protejeze persoanele vulnerabile, în ceea ce privește protecția socială, strategiile referitoare la incluziune și accesul la serviciile care asigură integrarea lor pe piața forței de muncă și în societate⁽⁶⁾. S-au adoptat recomandări specifice pentru fiecare țară⁽⁷⁾ în funcție de situațiile speciale ale fiecărui stat membru.

În acest context, Comisia Europeană a propus o Inițiativă privind oportunitățile pentru tineri⁽⁸⁾, care vizează în mod specific mobilizarea resurselor și intensificarea eforturilor de a reduce șomajul în rândul tinerilor și de a dezvolta capacitatea de inserție profesională a tinerilor. Astfel, Comisia a solicitat statelor membre să utilizeze într-un mod mai adecvat Fondul social european pentru a sprijini tinerii. Echipele Comisiei asistă în prezent opt state membre⁽⁹⁾ în care ratele șomajului în rândul tinerilor sunt superioare mediei. De asemenea, recentul „pachet privind ocuparea forței de muncă”⁽¹⁰⁾ include un prim raport privind progresele înregistrate referitor la Inițiativa privind oportunitățile pentru tineri și o consultare privind un nou cadru de calitate pentru stagii. Consiliul a abordat șomajul în rândul tinerilor și incluziunea socială prin adoptarea unei rezoluții privind incluziunea activă a tinerilor: combaterea șomajului și a sărăciei⁽¹¹⁾ și promovarea încadrării în muncă a tinerilor pentru realizarea obiectivelor Strategiei Europa 2020⁽¹²⁾.

Comisia depune, de asemenea, eforturi pentru a înlătura obstacolele cu care se confruntă cetățenii UE, inclusiv tinerii, atunci când invocă drepturile lor în calitate de cetățeni ai UE, în special dreptul lor la libera circulație în interiorul UE, inclusiv pentru a participa la activități de voluntariat, a studia sau a munci.

Eforturile de stimulare a capacității de inserție profesională, a mobilității în scop educațional și a participării tinerilor sunt susținute prin programele actuale „Învățare pe tot parcursul vieții” și „Tineretul în acțiune”, care, începând cu 2014, vor fi înlocuite printr-un nou program al UE vizând educația, formarea, tineretul și sportul.

4. PRIMUL CICLU AL CADRULUI REÎNNOIT (2010-2012)

Conform aproape tuturor rapoartelor prezentate de statele membre, cadrul reînnoit a consolidat prioritățile existente la nivel național, câteva state membre punând accentul pe impactul său direct. De exemplu, Lituania menționează cadrul reînnoit drept un document de referință pentru dezvoltarea propriului său program național privind politica pentru tineret, Austria menționează că au fost consolidate legăturile dintre politica pentru tineret și politicile privind piața forței de muncă, iar dialogul cu tineretul a fost ameliorat în comunitatea flamandă din Belgia.

⁽¹⁾ COM(2010) 477.

⁽²⁾ COM(2010) 682.

⁽³⁾ COM(2010) 758.

⁽⁴⁾ JO C 326, 3.12.2010, p. 9.

⁽⁵⁾ JO C 135, 26.5.2010, p. 2.

⁽⁶⁾ COM(2011) 815.

⁽⁷⁾ COM(2012) 299.

⁽⁸⁾ COM(2011) 933.

⁽⁹⁾ Grecia, Irlanda, Italia, Letonia, Lituania, Portugalia, Slovacia și Spania.

⁽¹⁰⁾ COM(2012) 173, SWD(2012) 98, SWD(2012) 99.

⁽¹¹⁾ JO C 137, 27.5.2010, p. 1.

⁽¹²⁾ Doc. 11838/11.

Cadrul reinnoit preconizează adoptarea unei abordări transsectoriale la toate nivelurile în punerea în aplicare a cadrului politicii pentru tineret. Majoritatea statelor membre menționează că dispun de o strategie națională în favoarea tineretului sau de un plan transsectorial care vizează tineretul. Toate statele membre, cu excepția a două state, dispun de un grup de lucru interministerial în materie de tineret sau de un alt mecanism instituționalizat. În timp ce unele rapoarte naționale în domeniul tineretului oferă un bun exemplu, astfel de grupuri sunt formate adesea din diverși actori și din diverse părți interesate implicate direct în domeniul politicii pentru tineret, alte ministere neparticipând sau având o participare redusă, ceea ce limitează caracterul transsectorial al acestor grupuri.

În acest context, se recomandă Comisiei și statelor membre să se concentreze mai puternic pe dezvoltarea cooperării transsectoriale, în mod special în vederea examinării modului în care pot fi utilizate în alte sectoare relevante abordările și metodele politicii în materie de tineret și ale activităților de tineret. Ar trebui să fie sprijinită crearea de noi parteneriate transsectoriale și elaborarea de proiecte și inițiative comune în sectorul de tineret.

Activitatea de tineret sprijină multe domenii de acțiune. Majoritatea statelor membre indică faptul că au luat măsuri pentru a recunoaște, a sprijini și a dezvolta în continuare activitatea pentru tineret în conformitate cu rezoluția Consiliului privind activitățile de tineret ⁽¹⁾. În iulie 2010, a avut loc o Convenție europeană privind activitatea de tineret sub președinția belgiană, reunind factori de decizie politici și părți interesate din domeniul tineretului din întreaga Europă. Convenția a avut drept rezultat adoptarea unei declarații care abordează prioritățile și acțiunile referitoare la activitatea pentru tineret în anii următori.

4.1. Punerea în aplicare a celor opt domenii de acțiune

În fiecare dintre cele opt domenii de acțiune ale sale, cadrul reinnoit propune inițiative pentru statele membre și/sau pentru Comisie. Mai jos sunt trecute în revistă măsurile adoptate la nivelul UE și cele raportate de statele membre pentru ciclul de lucru 2010-2012 ⁽²⁾.

Educație și formare

Comisia și statele membre colaborează în vederea îmbunătățirii educației și a formării prin intermediul cadrului „ET 2020” ⁽³⁾. În acest context, Consiliul a adoptat concluzii drept răspuns la comunicarea Comisiei care a prezentat o strategie pentru modernizarea sistemelor de învățământ superior din Europa în 2011 ⁽⁴⁾, iar Comisia pregătește o inițiativă privind „Regândirea educației: investirea în competențe pentru rezultate socioeconomice mai bune”, care urmează să fie lansată mai târziu în 2012 pentru a sprijini elaborarea de politici în materie de atitudini și competențe.

Cadrul reinnoit se concentrează în principal pe învățarea nonformală și informală ca instrument complementar, în vederea dobândirii de competențe transversale ⁽⁵⁾ care se bucură de o mare apreciere pe piața forței de muncă ⁽⁶⁾. Comisia a propus în septembrie 2012 un proiect de recomandare a Consiliului privind recunoașterea și validarea învățării nonformale și informale ⁽⁷⁾ și, de asemenea, lucrează la elaborarea de instrumente pentru a facilita înregistrarea competențelor dobândite prin intermediul învățării nonformale și informale.

Atât Comisia, cât și statele membre sprijină activ organizațiile de tineret, având în vedere că acestea oferă importante posibilități de învățare nonformală. Multe state membre ⁽⁸⁾ subliniază rolul activității de tineret în ceea ce privește contactul cu persoanele care au părăsit timpuriu școala și sprijinirea acestora pentru a se reintegra în sistemul de învățământ sau pe piața muncii. În acest context, aceste state membre au luat recent măsuri în vederea sensibilizării cu privire la învățarea nonformală și informală și a recunoașterii rezultatelor acestui tip de învățare la nivel național.

⁽¹⁾ JO C 327, 4.12.2010, p. 1.

⁽²⁾ Activitățile din domeniile de acțiune ale strategiei sunt descrise în detaliu în documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezenta comunicare.

⁽³⁾ JO C 119, 28.5.2009, p. 2.

⁽⁴⁾ JO C 372, 20.12.2011; COM(2011) 567.

⁽⁵⁾ A se vedea, de asemenea, cadrul privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții (JO L 394, 30.12.2006).

⁽⁶⁾ Ancheta Eurobarometru privind atitudinea angajatorilor față de competențe.

⁽⁷⁾ COM(2012) 485, 5.9.2012.

⁽⁸⁾ Doc. 13707/12 ADD 1, p. 14.

Ocuparea forței de muncă și spiritul antreprenorial

Ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor a fost o prioritate tematică generală a primului trio de președinții după intrarea în vigoare a cadrului reînnoit. În această perioadă, Consiliul a adoptat rezoluții privind incluziunea activă a tinerilor ⁽¹⁾ și rolul activității de tineret în promovarea capacității de inserție profesională a tinerilor.

Conform rapoartelor naționale în domeniul tineretului, mai multe state membre și-au modificat legislația muncii sau au aplicat stimulente fiscale pentru a îmbunătăți accesul tinerilor la piața forței de muncă. Acestea sunt adesea asociate unor programe destinate să le permită tinerilor să dobândească experiență de muncă, inclusiv în străinătate. Numeroși tineri beneficiază de consiliere oferită de instituțiile educaționale, de servicii de ocupare a forței de muncă sau de servicii de informații pentru tineret. Numeroase țări oferă tinerilor șomerii sau celor vulnerabili sprijin orientat, cursuri, consiliere sau stagii. Stagiile sunt disponibile frecvent ca parte a educației formale și mai multe țări au sisteme educaționale duale care combină predarea în clasă cu ucenicia ⁽²⁾.

Primul ciclu al dialogului structurat s-a concentrat, de asemenea, asupra ocupării forței de muncă în rândul tinerilor. Tinerii au recomandat și acțiuni concrete, care au fost folosite pentru elaborarea unei rezoluții a Consiliului ⁽³⁾ ce subliniază necesitatea accesului la informațiile privind piața forței de muncă, la învățarea nonformală, la un cadru de calitate pentru stagii, precum și necesitatea concentrării asupra flexibilității și a egalității de acces la mobilitate. Recomandările și bunele practici din statele membre au inspirat inițiativele ulterioare ale Comisiei, cum ar fi proiectul de recomandare privind învățarea nonformală și informală și în contextul mai larg al Inițiativei privind oportunitățile pentru tineri.

Educația în ceea ce privește spiritul antreprenorial este promovată din ce în ce mai mult în majoritatea țărilor europene. În prezent, opt țări au lansat strategii specifice, în timp ce alte 13 includ acest tip de educație în cadrul strategiilor lor în favoarea învățării pe tot parcursul vieții, a tineretului sau a creșterii ⁽⁴⁾.

La nivelul UE, antreprenoriatul în rândul tinerilor a căpătat o mai mare vizibilitate în cursul Săptămânii europene a tineretului, sensibilizând opinia publică cu privire la valoarea competențelor antreprenoriale și la înființarea unei întreprinderi ca opțiune de carieră. De asemenea, sunt în curs de desfășurare mai multe acțiuni pentru sprijinirea învățării în ceea ce privește spiritul antreprenorial la toate nivelurile de învățământ.

Se recomandă statelor membre și Comisiei să își mențină eforturile comune de luptă împotriva șomajului în rândul tinerilor și să dezvolte în continuare inițiative transsectoriale în acest domeniu.

Sănătate și bunăstare

La nivelul UE, tinerii sunt vizați în mod special de inițiativele UE în materie de sănătate instituite pentru a combate fumatul, efectele nefaste legate de consumul de alcool, de alimentație, de obezitate și de consumul de droguri.

Toate statele membre, cu excepția a două dintre ele, indică în rapoartele lor că au luat măsuri concrete pentru a respecta rezoluția Consiliului privind sănătatea și bunăstarea tinerilor ⁽⁵⁾. Multe state membre ⁽⁶⁾ menționează inițiative care se concentrează asupra unor aspecte specifice, cum ar fi abuzul de alcool, fumatul sau alimentația sănătoasă, sau pun în evidență valoarea educației *inter pares* pentru promovarea unui stil de viață sănătos.

Incluziunea socială

Inițiativele UE privind combaterea șomajului în rândul tinerilor contribuie, de asemenea, în mod semnificativ la incluziunea socială a tinerilor. Majoritatea statelor membre ⁽⁷⁾ a considerat, de asemenea, tinerii ca fiind un grup-țintă specific în cursul Anului european 2010: lupta împotriva sărăciei și a excluziunii sociale. Aceste inițiative subliniază necesitatea combaterii sărăciei de la o vârstă fragedă pentru a întrerupe perpetuarea ciclului sărăciei de la o generație la alta.

⁽¹⁾ JO C 137, 27.5.2010, p. 1.

⁽²⁾ Doc. 13707/12 ADD 1, p. 27.

⁽³⁾ JO C 164, 2.6.2011, p. 1.

⁽⁴⁾ *Entrepreneurship Education at School in Europe* (Educația în ceea ce privește spiritul antreprenorial la școală în Europa), Comisia Europeană, 2012.

⁽⁵⁾ JO C 319, 13.12.2008, p. 1.

⁽⁶⁾ Doc. 13707/12 ADD 1, p. 57.

⁽⁷⁾ Doc. 13707/12 ADD 1, p. 51.

Multe state membre ⁽¹⁾ confirmă importanța unei abordări transsectoriale față de incluziunea socială, legând-o de educație, de ocuparea forței de muncă sau de politicile în materie de sănătate, de exemplu. Multe dintre ele menționează în rapoartele lor programe de formare specializate pentru lucrătorii din domeniul tineretului, pentru liderii de tineret și pentru tineri, în vederea creșterii sensibilizării cu privire la dimensiunea interculturală și a combaterii prejudecăților. Mai multe state membre ⁽²⁾ au citat exemple de măsuri de sprijin dedicate tinerilor în materie de locuințe.

În consecință, se recomandă statelor membre să emită rapoarte bazate pe cunoștințe și probe privind situația socială și condițiile de trai ale tinerilor. În această privință, statele membre ar putea fi încurajate și să adopte măsuri de combatere a sărăciei și a excluziunii transmise de la o generație la alta, prin utilizarea cooperării transsectoriale.

Participarea

Participarea tinerilor a ocupat un loc important în agenda UE privind politica pentru tineret în ultimii ani. Participarea este fundamentală pentru politica în domeniul tineretului în toate statele membre și au fost realizate numeroase activități, inclusiv dezvoltarea unor structuri pentru participarea tinerilor la procesul decizional și revizuirea calității mecanismelor participative. De asemenea, s-au desfășurat activități de promovare a implicării mai puternice a tinerilor în participare, inclusiv prin producerea de material informativ relevant și extinderea dialogului online.

Consiliul și-a confirmat angajamentul în această privință transformând „participarea tinerilor la viața democratică” într-o prioritate generală în domeniul tineretului a celui de al doilea trio de președinții (de la jumătatea anului 2011 până în 2012), în conformitate cu articolul 165 din TFUE. De asemenea, Consiliul a adoptat o rezoluție privind forme noi și eficiente de participare a tuturor tinerilor la viața democratică din Europa ⁽³⁾. Dialogul structurat a devenit un instrument tot mai important pentru participarea tinerilor la procesul de elaborare a politicilor. Toate statele membre au instituit grupuri de lucru naționale pentru a organiza consultări cu tinerii din țările lor și pentru a integra rezultatele acestora în dezbateri la nivelul UE.

Comisia a luat măsuri pentru a reuni mai multe elemente concrete privind participarea, prin intermediul Eurobarometrului privind „Tineretul în mișcare” ⁽⁴⁾ și al unui viitor studiu privind evoluția modelelor de participare a tinerilor. În plus, ea a lansat două procese care își vor arăta rezultatele în următorul ciclu trienal, și anume reamenajarea Portalului european pentru tineret ⁽⁵⁾ ca platformă interactivă pentru participarea online și cardul „Tineretul în mișcare”, care va consolida mobilitatea și participarea tinerilor prin stimulente, informații și servicii de sprijin.

Participarea tinerilor la procesele politice are loc în noi modalități, de exemplu prin semnarea de petiții, declarații online și în media sociale etc.

În consecință, statele membre și Comisia ar trebui să identifice formele de participare care satisfac cererile tinerilor și să le ofere diferite forme de sprijin.

Activități de voluntariat

Statele membre și Comisia au colaborat, în cadrul unui grup de experți, în vederea punerii în aplicare a Recomandării privind mobilitatea tinerilor voluntari în Uniunea Europeană ⁽⁶⁾. Aproximativ jumătate din statele membre ⁽⁷⁾ indică faptul că, în urma acestei recomandări, au organizat acțiuni de sensibilizare cu privire la oportunitățile de mobilitate pentru tinerii voluntari. Pe lângă Serviciul european de voluntariat, mai multe state membre indică în rapoartele lor că dispun de programe de schimb bilaterale sau multilaterale.

Mai multe state membre ⁽⁸⁾ informează că au dezvoltat programe de voluntariat naționale sau au instituit un nou serviciu civic. Numeroase state membre identifică programul „Tineretul în acțiune”, în special Serviciul

⁽¹⁾ Doc. 13707/12 ADD 1, p. 45.

⁽²⁾ Doc. 13707/12 ADD 1, p. 47.

⁽³⁾ JO C 169, 9.6.2011, p. 1.

⁽⁴⁾ Tineretul în mișcare – Rapoarte analitice, grup-țintă: persoane cu vârsta cuprinsă între 15 și 30 de ani.

⁽⁵⁾ <http://europa.eu/youth>

⁽⁶⁾ JO C 319, 13.12.2008, p. 8.

⁽⁷⁾ Doc. 13707/12 ADD 1, p. 75.

⁽⁸⁾ Doc. 13707/12 ADD 1, p. 69.

european de voluntariat (SEV), drept o sursă importantă, dacă nu principala sursă pentru voluntariatul tinerilor într-o altă țară. Mai multe țări aplică programe de schimb bilateral sau multilateral. În mai multe țări, prevenirea excluziunii reprezintă o parte a unor strategii pentru tineret și a unor sisteme de finanțare mai extinse, care acoperă și voluntariatul.

Statele membre fac eforturi active pentru a asigura recunoașterea corespunzătoare a valorii experiențelor de voluntariat, de exemplu prin Youthpass, conexiune cu piața muncii sau recunoaștere socială. De asemenea, mai multe state membre urmează abordări strategice în promovarea voluntariatului tinerilor, de exemplu pentru atingerea unor obiective sociale. Anul european al voluntariatului (2011) a făcut apel la tineri și la organizațiile de tineret pentru a pune în valoare dimensiunea tineretului.

Ținând cont că, în general, datele arată că participarea la activități de voluntariat transfrontaliere include în continuare o minoritate a tinerilor europeni, statele membre sunt invitate să constate obstacolele potențiale în calea voluntariatului și să examineze acțiuni/măsurile posibile pentru înlăturarea acestor obstacole⁽¹⁾.

Cultură și creativitate

Statele membre și Comisia cooperează îndeaproape în acest domeniu prin intermediul unei Agende europene pentru cultură⁽²⁾. Consiliul a evidențiat importanța creativității, a culturii și a rolului tinerilor în mai multe concluzii ale sale⁽³⁾. În cadrul reînnoit, un studiu privind accesul tinerilor la cultură în Europa începând cu 2010⁽⁴⁾ a inclus bune practici și propuneri pentru depășirea unor obstacole cum ar fi costul și distanța.

Deși statele membre recunosc legăturile dintre cultură și creativitate și politica pentru tineret, rapoartele naționale în domeniul tineretului nu menționează multe activități în acest „domeniu de acțiune”.

Tineretul și lumea

Prin parteneriatul privind tineretul încheiat cu Consiliul Europei, Comisia a organizat simpozioane la înalt nivel în domeniul politicii pentru tineret în țările din vecinătatea estică și sudică și a contribuit la aceste simpozioane⁽⁵⁾. Consiliul a adoptat concluzii privind dimensiunea estică a participării tinerilor⁽⁶⁾ menite să aprofundeze contactele cu Europa de Est și cu regiunea Caucazului. În plus, s-a decis instituirea unei „ferestre de parteneriat oriental pentru tineret” pentru a finanța mai multe oportunități pentru parteneriate și cooperare în materie de tineret în cadrul programului „Tineretul în acțiune”. Au fost organizate activități în Europa și China pe toată durata Anului tineretului UE-China 2011. De asemenea, Comisia a contribuit la Anul ONU al tineretului și la reuniunea sa la nivel înalt privind tineretul care a avut loc în Mexic în 2011; ea a coorganizat, de asemenea, două conferințe privind politica în acest domeniu în cadrul unui acord de cooperare bilaterală cu Canada.

Statele membre menționează în rapoartele lor că au fost active în acest domeniu de acțiune înainte de 2010 și continuă să îi sublinieze relevanța. Aproape jumătate din statele membre⁽⁷⁾ afirmă că au abordat acest aspect în programele lor de învățământ sau în cadrul strategiilor referitoare la politica pentru tineret. Majoritatea statelor membre oferă tinerilor posibilitatea de a face schimb de opinii cu factori de decizie politici cu privire la subiecte de interes mondial.

4.2. Instrumente de punere în aplicare

Cadrul reînnoit aplică un ansamblu de instrumente speciale pentru a realiza activitățile din cele opt domenii descrise mai sus. Următoarele paragrafe evaluează succesul utilizării acestor instrumente pentru realizarea obiectivelor generale ale strategiei, pe baza evaluării Comisiei și a informațiilor provenite din rapoartele naționale prezentate de statele membre.

⁽¹⁾ Recomandarea Consiliului din 20 noiembrie 2008 privind mobilitatea tinerilor voluntari în Uniunea Europeană (JO C 319, 13.12.2008, p. 8).

⁽²⁾ JO C 287, 29.11.2007, p. 1.

⁽³⁾ JO C 326, 3.12.2010; p. 2; JO C 372, 20.12.2011, p. 19; JO C 169, 15.6.2012, p. 1.

⁽⁴⁾ Interarts, EACEA/2008/01.

⁽⁵⁾ Sharm-al-Sheikh (2010), Odessa (2011), Tbilisi (2012), Tunis (2012).

⁽⁶⁾ JO C 372, 20.12.2011, p. 10.

⁽⁷⁾ Doc. 13707/12 ADD 1, p. 86.

O elaborare a politicilor bazată pe date concrete

În temeiul cadrului reînnoit, Comisia – împreună cu experți numiți de statele membre și cu părți interesate din domeniul tineretului – a dezvoltat un tablou de bord al indicatorilor UE în domeniul tineretului, care a fost publicat în 2011 ⁽¹⁾. Acest tablou de bord prezintă 40 de indicatori care acoperă toate cele opt domenii de acțiune.

În cursul primului ciclu de lucru al cadrului reînnoit, Comisia a realizat două studii ⁽²⁾ și a efectuat o anchetă Eurobarometru Flash privind tineretul. Parteneriatul în materie de tineret dintre UE și Consiliul Europei a contribuit și el la consolidarea bazei de elemente concrete pentru politica pentru tineret în Europa prin intermediul Centrului european de cunoaștere privind politica pentru tineret (European Knowledge Centre on Youth Policy – EKCCYP) și prin corespondenții săi naționali, precum și prin intermediul Rezervei de tineri cercetători europeni (Pool of European Youth Researchers – PEYR).

Învățarea reciprocă

În temeiul cadrului reînnoit, mai multe evenimente diferite au contribuit la învățarea reciprocă, inclusiv prin activități de învățare *inter pares*, conferințe și seminare, foruri la nivel înalt sau grupuri de experți, precum și prin studii și analize.

În afara oportunităților de schimb de experiență din cadrul conferințelor și al reuniunilor directorilor generali pentru tineret, un studiu al Comisiei ⁽³⁾ arată că elaborarea indicatorilor UE în domeniul tineretului nu numai că a îmbunătățit recunoașterea și vizibilitatea politicii pentru tineret, dar a dus și la evoluții pozitive în statele membre, atât în ceea ce privește continuarea cooperării transsectoriale, cât și în ceea ce privește aplicarea unei abordări bazate pe date concrete. S-au înființat grupuri de experți cu reprezentanți naționali pentru a revizui tabloul de bord cu indicatori și pentru a pune în aplicare Recomandarea Consiliului privind mobilitatea tinerilor voluntari în UE. De asemenea, învățarea reciprocă s-a efectuat printr-o activitate specifică de învățare *inter pares* în cadrul cooperării transsectoriale ⁽⁴⁾.

În mai 2012, s-a înființat un nou grup de experți privind învățarea *inter pares* privind „capacitatea de creație și de inovare a tinerilor și competențele lor acumulate prin învățare nonformală și informală relevantă pentru capacitatea de inserție profesională” ⁽⁵⁾. Aceasta este o măsură utilă pentru dezvoltarea în continuare într-o formă mai structurată a învățării reciproce în contextul metodei deschise de coordonare în domeniul tineretului.

Se recomandă dezvoltarea în continuare a coordonării activităților de învățare *inter pares*. Comisia și statele membre ar trebui să examineze modurile în care datele și exemplele de bune practici din statele membre ar putea fi mai bine utilizate pentru a produce, pe viitor, exerciții de învățare reciprocă mai eficiente.

Elaborarea periodică de rapoarte privind progresele înregistrate, difuzarea rezultatelor și monitorizare

Pentru prezentul exercițiu de raportare, Comisia a elaborat un chestionar online care abordează domeniile de acțiune concrete menționate în cadrul reînnoit. Acest fapt a permis realizarea unei evaluări comparative a rapoartelor naționale în domeniul tineretului prezentate de toate statele membre, Norvegia, Elveția, Muntenegru și Croația ⁽⁶⁾. De asemenea, au fost transmise informații prin intermediul Forumului European al Tineretului, platforma reprezentativă a organizațiilor neguvernamentale internaționale de tineret și a consiliilor naționale de tineret.

Pe lângă publicarea documentului de lucru al serviciilor Comisiei în raportul UE în domeniul tineretului, toate rapoartele naționale în domeniul tineretului sunt publicate pe site-ul internet al Comisiei. Acest raport ar trebui să fie distribuit în mod corespunzător la nivel național, în cadrul statelor membre. Acest demers este în conformitate cu cadrul reînnoit, care solicită o difuzare la scară largă a rezultatelor exercițiului de raportare.

⁽¹⁾ SEC(2011) 401.

⁽²⁾ Studii privind accesul tinerilor la cultură (InterARTS, 2010) și participarea tinerilor la viața democratică (London School of Economics, 2012).

⁽³⁾ Accesul la practici de utilizare a indicatorilor în domenii legate de tineret. Raport final pentru Comisia Europeană, DG Educație și cultură (Ecorys, 2011).

⁽⁴⁾ Organizată sub președinția spaniolă.

⁽⁵⁾ JO C 169, 15.6.2012, p. 7.

⁽⁶⁾ Aceste patru țări terțe au răspuns invitației Comisiei adresate țărilor candidate la aderarea la UE și statelor AELS de a prezenta rapoarte naționale în domeniul tineretului pe o bază voluntară. Cele trei comunități lingvistice din Belgia au prezentat contribuții distincte.

Comisia și statele membre ar trebui să examineze modurile în care indicatorii, datele și exemplele de bune practici din statele membre ar putea fi mai bine utilizate pentru a produce, pe viitor, rapoarte mai cuprinzătoare privind tineretul la nivelul UE.

Dialogul structurat cu tinerii și cu organizațiile de tineret

Dialogul structurat cu tinerii oferă un cadru adecvat de consultare, învățare *inter pares* și schimb de experiență în domeniul tineretului între factorii de decizie politici și tineri. La fiecare șase luni, țara care deține președinția organizează conferințe ale UE în domeniul tineretului, cu sprijinul Comisiei. Aceste conferințe reunesc tineri și factori de decizie politici din întreaga UE pentru a discuta rezultatele dialogului structurat și pentru a face recomandări comune care alimentează procesul prin care Consiliul adoptă rezoluții sau concluzii.

Toate statele membre au instituit grupuri de lucru naționale pentru dialogul structurat cu tinerii la începutul primului ciclu. Dialogul structurat – care reprezintă o metodă de consultare elaborată și formală cu tinerii – a devenit o parte vibrantă și integrantă a elaborării politicilor în domeniul tineretului. Consultările care au avut loc în cursul primului trio de președinții (2010-11) au dus la recomandări prețioase elaborate în comun de factorii de decizie politici din domeniul tineretului și de tineri cu privire la cele mai stringente aspecte legate de ocuparea forței de muncă.

În 2011, un al doilea ciclu al dialogului structurat a început cu tema participării tineretului. Un mare număr de lideri de tineret și de tineri s-au implicat direct în acest proces.

Pentru îmbunătățirea procesului de consultare și a monitorizării acestuia, participarea altor experți de la nivel local, regional, național și european în grupurile de lucru la nivel național ar trebui promovată, în funcție de prioritatea tematică relevantă a dialogului structurat. În plus, rezultatele dialogului structurat ar trebui să fie transmise părților interesate transsectoriale. Ar trebui să se atribuie tinerilor cercetători un rol clar în acest proces.

Conferința UE privind tineretul ar trebui consolidată în calitate de forum de dialog structurat între toți tinerii, toate organizațiile de tineret și toți factorii de decizie, cu scopul de a se ajunge la rezultate politice tangibile. Ar trebui să se promoveze, pe cât posibil, implicarea tinerilor cercetători.

Mobilizarea programelor UE

Programul „Tineretul în acțiune” este un instrument-cheie pentru sprijinirea cadrului reînnoit. Alături de programul „Învățare pe tot parcursul vieții”, el a contribuit la mobilitatea tinerilor în scop educațional. El se concentrează asupra activităților de învățare nonformală pentru tineri, lucrători din domeniul tineretului și organizații de tineret. În conformitate cu cadrul reînnoit, el promovează spiritul cetățenesc și simțul solidarității în rândul tinerilor și pune accentul pe activitatea de tineret, voluntariat și activități civice ca mediu adecvat pentru dobândirea de competențe transversale. Acest program a înregistrat aproximativ 150 000 și 185 000 de participanți în 2010 și, respectiv, 2011, ceea ce a reprezentat o creștere semnificativă în comparație cu etapa de început a programului (111 000 de participanți în 2007).

Aproape toate statele membre menționează că au utilizat alte surse de finanțare din partea UE, cum ar fi Fondul social european, Fondul european de dezvoltare regională și/sau Progress pentru a integra tinerii pe piața forței de muncă. Fondurile de coeziune au fost utilizate la rândul lor pentru sprijinirea dezvoltării cetățeniei active, a participării și a competențelor tinerilor.

Se recomandă ca programul „Tineretul în acțiune” și viitorul program al UE pentru educație, formare, tineret și sport să sprijine punerea în aplicare a cadrului reînnoit fără să se aducă atingere negocierilor privind viitorul cadru financiar multianual.

5. URMĂTORUL CICLU AL CADRULUI REÎNNOIT (2013-2015)

Consolidarea legăturii dintre cadrul reînnoit și Europa 2020

Conform rezoluției Consiliului privind cadrul reînnoit de cooperare europeană în domeniul tineretului, se vor stabili mai multe priorități pentru cooperarea europeană pentru fiecare ciclu de lucru în vederea contribuției la domeniile de acțiune identificate în cadru. Prioritățile pentru următorul ciclu urmează a fi adoptate pe baza prezentului raport al UE în domeniul tineretului.

Președințiile UE s-au concentrat în primul ciclu asupra domeniilor „ocuparea forței de muncă și spirit antreprenorial” și „participare”. Cadrul reinnoit, precum și domeniile sale de acțiune înglobează întreaga gamă de aspecte care se referă la tinerii în tranziție, deși îi afectează pe aceștia în diferite grade. Mai ales, cadrul reinnoit recunoaște și consolidează legăturile între aceste domenii și între părțile interesate, pentru a pune la punct instrumente eficiente care să permită coordonarea politicilor și crearea unor sinergii.

Rapoartele elaborate de UE și de statele membre în domeniul tineretului confirmă soliditatea și relevanța cadrului reinnoit și ale celor două obiective generale ale sale: (i) crearea unui număr mai mare de oportunități și a unei egalități de șanse pentru toți tinerii în educație și pe piața forței de muncă; și (ii) promovarea cetățeniei, a incluziunii sociale și a solidarității. Ambele obiective sunt în conformitate cu Strategia Europa 2020, analiza anuală a creșterii din 2012, inițiativa „Tineretul în mișcare” și Inițiativa privind oportunitățile pentru tineri.

Prioritățile pentru următorul ciclu de lucru ar trebui să reflecte prioritățile și activitățile generale actuale ale Strategiei Europa 2020. Ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor va rămâne o prioritate a programului de lucru al UE. Bazându-se pe analiza anuală a creșterii din 2012 și pe eventualele reexaminări ale priorităților în cadrul viitoarelor analize anuale a creșterii din 2013, precum și pe Inițiativa privind oportunitățile pentru tineri, statele membre ar trebui să vizeze în special tinerii care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare, utilizând în acest scop în mod optim finanțarea UE disponibilă. Ele ar trebui să depună mai multe eforturi pentru a ameliora accesul tinerilor la locuri de muncă, la ucenicii și stagii și pentru a îmbunătăți capacitatea lor de inserție profesională.

Comisia sprijină eforturile statelor membre prin noi inițiative ale UE, cum ar fi „Primul tău loc de muncă EURES”, prin care tinerii sunt ajutați să găsească un loc de muncă în străinătate, prin sprijinirea dezvoltării garanțiilor pentru tineret ⁽¹⁾ și printr-un cadru de calitate pentru stagii, în care activitățile de tineret pot juca un rol valoros în parteneriat cu instituțiile educaționale și serviciile de ocupare a forței de muncă. În plus, Comisia a crescut posibilitățile de mobilitate în scop educațional prin intermediul programelor „Învățare pe tot parcursul vieții” ⁽²⁾ și „Tineretul în acțiune” ⁽³⁾. De asemenea, instrumentele transsectoriale dezvoltate în temeiul cadrului reinnoit pot fi utilizate pentru stimularea parteneriatelor dintre diferiții actori implicați în oferirea de sprijin pentru tineri în diferitele aspecte ale tranziției, inclusiv servicii de ocupare a forței de muncă, instituții educaționale, activitate de tineret, servicii sociale, angajatori și tinerii înșiși.

O consolidare a cooperării pe teren poate fi benefică pentru oferirea de abordări adaptate, în special pentru tinerii cu situații familiale mai complexe sau care sunt dificil de sensibilizat prin metode convenționale. Cadrul reinnoit poate avea, de asemenea, un rol în promovarea și recunoașterea învățării nonformale și informale prin activitatea de tineret și în încurajarea participării organizațiilor de tineret ca mijloace pentru dobândirea de competențe transversale. Prin urmare, el poate contribui la consolidarea sinergiilor dintre diferitele forme de învățare formală, nonformală și informală.

Situația pieței forței de muncă și șomajul au repercusiuni sociale. Analiza anuală a creșterii din 2012 conține semne evidente de creștere a numărului de persoane expuse riscului de sărăcie a veniturilor, în special sărăcie în rândul copiilor, și riscului de excluziune socială, la care se adaugă probleme acute de sănătate și lipsa unui adăpost în cazurile extreme. Tinerii expuși riscului de excluziune socială sunt tot mai numeroși.

Tinerii se confruntă cu un risc grav de excluziune socială și sărăcie – Un obiectiv principal al Strategiei Europa 2020 este de a se reduce procentul populației UE care se confruntă cu riscul excluziunii sociale și al sărăciei cu 20 de milioane sau cu 25 % până în 2020. Procentul de tineri care se confruntă cu acest risc este mai mare decât cel al populației în întregul ei. Între 2009 și 2010, creșterea numărului tinerilor aflați în situație de risc a fost semnificativ mai mare decât pentru populație în întregul ei. De asemenea, bunăstarea tinerilor se află sub presiune – În timp ce ratele ridicate ale șomajului au dus la creșterea numărului

⁽¹⁾ Comisia intenționează să propună până la sfârșitul anului 2012 o recomandare a Consiliului privind orientările pentru stabilirea de garanții pentru tineret.

⁽²⁾ 130 000 de stagii în întreprinderi în 2012 în alte țări ale UE pentru studenții din învățământul superior și profesional.

⁽³⁾ 10 000 de tineri au beneficiat de oportunitățile oferite de Serviciul european de voluntariat.

famiilor cu venituri scăzute și fără locuri de muncă, iar tinerii sunt categoria pentru care riscul sărăciei și al excluziunii sociale este cel mai ridicat, criza a avut impact și asupra sănătății și a bunăstării tinerilor. Șomajul, sărăcia, condițiile inadecvate de locuit și problemele familiale sporesc semnificativ riscul problemelor de sănătate mintală precum depresia, tulburările produse de abuzul de alcool și sinuciderea. Deoarece problemele de sănătate și bunăstare pot dura adesea toată viața, ele au un impact deosebit de grav asupra tinerilor.

Cadrul reinnoit poate juca un rol în participarea tuturor tinerilor în aspecte diferite ale societății. El abordează o multitudine de probleme legate de excluziune, de alienare și de eforturile tinerilor de a-și construi o viață independentă și responsabilă. În anii următori, cadrul reinnoit ar trebui să se concentreze tot mai mult asupra incluziunii sociale, precum și asupra sănătății și a bunăstării tinerilor. În acest scop, el trebuie să pună mai mult accentul pe participarea la activitățile democratice și societale și să se bazeze pe activitatea de tineret pentru a favoriza dobândirea de către tineri a competențelor vitale, dezvoltarea lor personală globală și sentimentul de apartenență la societatea în care trăiesc.

Pentru a răspunde mai bine provocărilor enumerate mai sus, statele membre și Comisia ar trebui să exploreze modalități de dezvoltare în continuare a expertizei și a disponibilității exemplurilor de bune practici în domeniile în care metoda deschisă de coordonare ar putea fi utilizată pentru crearea de valoare adăugată. Se propune ca domeniile specifice de incluziune socială, precum și sănătatea și bunăstarea tinerilor să beneficieze de pe urma acestui tip de cooperare.

Progresele referitoare la punerea în aplicare

Cooperarea transsectorială poate fi îmbunătățită în toate domeniile care afectează tinerii. Statele membre și Comisia ar trebui să încerce să amelioreze în continuare cooperarea transsectorială la nivel național și european. Ar trebui depuse eforturi suplimentare pentru a consolida baza de elemente concrete pentru politica pentru tineret și pentru a face schimb de exemple de bune practici prin intermediul învățării reciproce.

Politica pentru tineret ar trebui să continue dialogul cu tinerii, pentru a înțelege pe deplin provocările cu care se confruntă tineretul și așteptările acestuia față de factorii de decizie politici și de furnizorii de servicii pentru tineret. Dialogul structurat cu tinerii poate fi dezvoltat în continuare prin evaluarea în continuare a procesului și a rezultatelor dialogului structurat, pe baza recomandărilor Săptămânii tineretului european și a constatărilor prezentului raport, lărgind cercul de participanți la grupurile de lucru naționale și garantând faptul că factorii de decizie politici iau în considerare într-o mai mare măsură recomandările din partea tinerilor.

Comisia va dezvolta inițiativa referitoare la cardul „Tineretul în mișcare” pentru a facilita mobilitatea tinerilor în întreaga Europă. Ea va sensibiliza toți tinerii și va facilita dialogul cu aceștia, în special cu cei care beneficiază de mai puține oportunități, prin intermediul noilor instrumente interactive ale Portalului european pentru tineret. Politica pentru tineret va studia, de asemenea, măsurile destinate să încurajeze potențialul creativ și inovator al tinerilor atunci când aceștia încearcă să abordeze provocările legate de ocuparea forței de muncă, de capacitatea de inserție profesională și de incluziune ⁽¹⁾.

Programul „Tineretul în acțiune” și viitorul program al UE adresat tinerilor și altor beneficiari vor juca un rol deosebit în sprijinirea acestor inițiative.

6. CONCLUZII

Punerea în aplicare a primului ciclu de lucru trienal al cadrului reinnoit, pentru perioada 2010-2012, a demonstrat durabilitatea și flexibilitatea acestuia în calitate de cadru pentru o întreagă serie de acțiuni întreprinse de Comisie, de statele membre și de alte părți interesate relevante. Datorită caracterului său transsectorial și exhaustiv, cadrul reinnoit a fost salutat cu interes și a inspirat nu doar statele membre ale UE, ci și țări din afara UE.

Cadrul reinnoit a servit drept instrument pentru crearea de legături între domeniile de acțiune, inclusiv ocuparea forței de muncă și spiritul antreprenorial, educația și formarea, precum și incluziunea socială, pentru dezvoltarea de soluții multidimensionale în sprijinul tinerilor. El s-a dovedit adecvat, de exemplu, pentru căutarea de soluții menite să reducă nivelurile actuale ridicate ale șomajului în rândul tinerilor și să sprijine tinerii tot mai numeroși care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare. Activitatea de tineret a contribuit la dezvoltarea tinerilor și are potențialul de a-și aduce o contribuție și mai semnificativă în toate domeniile de acțiune.

⁽¹⁾ Concluziile Consiliului privind stimularea potențialului creativ și inovator al tinerilor (JO C 169, 15.6.2012, p. 1).

Participarea tinerilor la viața democratică este fundamentală în ceea ce privește politica pentru tineret. Aprofundarea și extinderea dialogului cu tinerii nu duce doar la creșterea calității și a legitimității politicii pentru tineret, ci și la creșterea așteptărilor față de UE și statele sale membre. UE ar trebui să depună toate eforturile pentru a încuraja tinerii să participe la făurirea viitorului UE, în special cu privire la aspectele care îi preocupă în cea mai mare măsură – astfel cum au demonstrat consultările și sondajele de opinie succesive. În acest context, organizațiile de tineret și activitățile de tineret joacă un rol esențial.

Pentru a dezvolta contribuția sa la Europa 2020, cel de al doilea ciclu de lucru trienal al cadrului reînnoit (2013-2015) ar trebui să abordeze în primul rând provocările cu care se confruntă tinerii ca urmare a crizei. Accentul ar trebui pus în continuare pe ocuparea forței de muncă și spiritul antreprenorial, pe facilitarea accesului la locurile de muncă, precum și pe dezvoltarea capacităților inovatoare și creative ale tinerilor. De asemenea, cadrul reînnoit ar trebui să se concentreze tot mai mult asupra incluziunii sociale, a sănătății și a bunăstării.

Actualul program „Tineretul în acțiune” contribuie la îndeplinirea obiectivelor cadrului reînnoit. Viitorul program al UE adresat tinerilor ar trebui să continue să contribuie la îndeplinirea acestor obiective.
